

Resumé af masterprojektet Ægtefæller til skrøbelige og svækkede ældre – hvordan tales der om dem?

Birgitte Vølund, master i Gerontologi, Syddansk Universitet. August, 2006.
Vejleder: Christine E. Swane.

Projektets emne: Hvilket fokus er der på ældre omsorgsgivende ægtefæller i lovgivning, kommuners servicetilbud og uddannelsesteoretisk materiale, og hvilke konsekvenser har det for social praksis i kommuner?

Teori: Ældre ægtefæller yder hjælp og omsorg til deres svækkede ægtefæller i eget hjem. I Danmark har forskning i omsorgsgivning primært omhandlet den professionelle omsorgsgivning. Udenlandsk forskning viser, at det kan have alvorlige helbredsmæssige konsekvenser at yde hjælp og omsorg til et svækket familiemedlem. Ældre omsorgsgivere er som ældre selv sårbare i kraft af alderens stigende risiko for at komme til at lide af én eller ofte flere forskellige sygdomme. Lovgivningen sætter rammen for kommuners politisk vedtagne tilbud til omsorgsgivere. Vurdering af behov foretages af visitatorer, der hyppigst er sygeplejersker. Projektet omhandler, hvilken støtte, der gives, og hvordan der tales om ældre omsorgsgivende ægtefæller i lovgivning, kommunale tilbud og uddannelsesteoretisk materiale, og hvilke konsekvenser denne italesættelse har i praksis for omsorgsgivende ægtefæller.

Metode: Problemstillingen undersøges ved hjælp af *kritisk diskursanalyse* af lovgivning, kommunale kvalitetsstandarder, uddannelsesteoretisk materiale. Konsekvenserne for social praksis undersøges gennem analyse af konkrete visitationsafgørelser i en kommunal hjemmepleje.

Resultater: Ældre omsorgsgivende ægtefæller omtales som *belastede*. Belastningen imødekommes dog kun sparsomt af konkrete tilbud om aflastning, hjælp og støtte. Et *gerontologisk* fokus på ældre som omsorgsgivere findes ikke i de analyserede tekster eller i den konkrete sociale praksis. Der foretages ikke en konkret individuel vurdering af ægtefællernes behov, og der findes ikke fokus på ældres øgede sårbarhed over for belastninger. Analysen viser, at der er et særligt fokus på demens, hvor demente og deres familie omfattes af positiv særbehandling, der udløses af demenslidelsen som *diagnose* og ikke på baggrund af vurdering af konkrete individuelle behov.

Konklusion: Gerontologisk fokus bør medtages i konkret individuel vurdering af ældre omsorgsgivende ægtefællers behov for struktureret, målrettet hjælp og støtte. En forudsætning for dette er øget gerontologisk fokus i uddannelse af sygeplejersker, og at gerontologisk viden bør indeholdes i grundlaget for politiske beslutninger om udfyldelse af lovens rammer for støtte og hjælp til omsorgsgivende ægtefæller.